

Eurajoen kunta
kirjaamo@eurajoki.fi

Viite Lausuntopyyntö 17.2.2023

Aihe Eurajoki, Luodonmaan ranta-asemakaavan muutos, luonnos

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa koskien Luodonmaan ranta-asemakaavan muutosta. Samanaikaisesti museolla on lausuttavana myös Luodonmaan leirikeskuksen rantaosayleiskaavan muutos. Suunnittelualue sijaitsee Eurajoen kunnan Linnamaan kylän alueella noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä Eurajoen keskustaaajamasta meren rannalla Olkiluodon niemen (Tahkoniemi) ja Verkkokarin välisellä alueella sijaitsevalla Luodonmaan niemellä. Muutosalue (Pappila, 51-418-1-9) käsittää seurakunnalle kuuluvan kiinteistön, jossa on Luodon leirikeskuksen alue Luodonmaan niemen länsiosassa, ja johon kuuluu myös osa sen luoteispuolella sijaitsevista Marskinkarien saarista. Mannerranta on suunnittelualueella leirikeskusta ja sen pohjoispuolella sijaitsevaa Eurajoen kunnan venesatamaa lukuun ottamatta rakentamatonta. Marskinkarien kahdessa saarella sijaitsee kaksi loma-asuntoa.

Suunnittelualue sijoittuu aivan maakunnallisesti merkittävien Irjanne-Eurajoki-Linnamaan kulttuuriympäristöön (Satakunnan rakennusperintö 2005) sekä Vuojoki-Linnamaan maisema-alueiden kupeeseen, jotka ovat osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2. Näitä arvoalueita koskee yhteinen suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.*

Suunnittelualueen pohjoisosassa on myös kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää pienehköä lehto- ja korpialuetta. Lisäksi ranta leirikeskuksesta etelään on pääosin matalakasvuista merenrantaniittyä, joka on luonnonsuojelulain nojalla suojeltua.

Ranta-asemakaavan muutoksen tarkoituksena on muuttaa kahden toteutumattoman leirikeskuskorttelin rakennusoikeus toisaalle omarantaisina rakennuspaikkoina. Mantereen puolella Luodonmaan niemen etelärannalla sijaitsevat leirikeskuskorttelit sijoittuvat alueelle, jolla on ympäristöarvoja. Kaavamuutoksen yhteydessä niiden alue on tarkoitettu muuttamaan pääosin maa- ja metsätalousalueeksi, jolla ei ole rakennusoikeutta. Marskinkarissa tontin rakennusoikeus nostetaan Eurajoen rantaosayleiskaavan mukaiseen 150 m²:iin. Kaavaselostuksen mukaan Eurajoen rantaosayleiskaavassa on Marskinkareissa osoitettu virheellisesti ainoastaan yksi rakennettu loma-asunnon tontti, vaikka paikalla oli jo aikaisemman ranta-asemakaavan (1993) mukaan rakennettu kaksi loma-asuntoa. Kaavaluonnoksessa mantereen puolella kaksi tonteista on sijoitettu leirikeskuksen ja venevalkaman väliin ja kaksi tonttia sijoitettu alueen koillisosaan. Näillä alueilla tontit sijoittuvat olemassa olevan rakennuskannan jatkoksi. Leirialueen eteläpuolelle osoitettu kortteli 3 sijoittuu ennestään rakentamattomalle alueelle. Marskinkareissa kaavan rakenne ei tule muuttamaan.

Luodonmaa kuului vuonna 2011 toteutettuun Eurajoen rantayleiskaava-alueen rakennusinventointiin (rakennuskonservaattori AMK Laura Salli). Alueelta inventointiin tuolloin seurakunnan leirikeskus, joka arvotettiin luokkaan C: *Kohde voidaan jättää suojelun ulkopuolelle*. Leirikeskuksen vanhin rakennus on 1960-luvulla paikalle siirretty 1800-luvun puolivälin paikkeille ajoittuva makasiini, jota on muutettu merkittävästi uuden käytön myötä. Leirikeskuksen muu rakennuskanta koostuu 1980- ja 1990-luvulla valmistuneista rakennuksista.

Alueella on voimassa vuonna 2015 hyväksytty Eurajoen rantaosayleiskaava. Kaavassa suunnittelualue on maa- ja metsätalousaluetta (M) sekä leirikeskuksen korttelialuetta (RL). Kaavassa on osoitettu myös viereisen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön rajaus (kh0001). Arvoalueeseen liittyy kaavamääräys: *Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. [...] Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on edistettävä kulttuuriympäristön arvojen säilymistä. Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen ja muut suoritettavat toimenpiteet on sopeutettava kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja maisemallisiin arvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennusten sijoitteluun, mittakaavaan, mittasuhteisiin ja materiaalivalintoihin.*

Alueella on voimassa vuonna 1993 hyväksytty Luodonmaan ranta-asemakaava. Kaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin maa- ja metsätalousalueeksi (M). Seurakunnan alueelle on ranta-asemakaavassa varattu kolme leirikeskustonttia (RL), joista seurakunnan käytössä olevalle jo rakennetulle tontille 800 k-m² ja

kahdelle uudelle leirikeskustontille kummallekin 500 k-m². Kahdelle rakentamattomalle leirikeskustontille saa kaavamääräysten mukaan rakentaa em. rakennusoikeuden puitteissa kolme rakennusta kummallekin.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo näkee, että kaavaselostuksessa kulttuuriympäristöjä koskevissa lähtötiedoissa sekä kaavan vaikutuksen arvioinnissa on puutteita lähiympäristön kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden suhteen. Koska alue sijoittuu aivan kahden maakunnallisesti merkittävään arvoalueen kupeeseen, tulisi kaavaselostuksen lähtötietoja täydentää lisäämällä aluerajaukset sekä kuvaukset Irjanne-Eurajoki-Linnamaan että Vuojoki-Linnamaan kulttuuriympäristöistä. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta arvoalueen kuvaus ja aluerajaus on tarkastettavissa Y-pakki-sovelluksesta (y-pakki.fi) ja maisema-alueiden osalta esimerkiksi osoitteesta: https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/Vuojoki-Linnamaa_kulttuurimaisema_L1_kulttuuri-ja_luonnonarvo.pdf.

Kaavan maisemallisia vaikutuksia varsinkin edellä mainittuihin kulttuuriympäristöihin nähden tulee täydentää. Myös suunnittelualueen lähiympäristön nykytilan kuvausta mm. rakennetun ympäristön osalta tulisi täydentää, jolloin kaavan vaikutuksia pystyisi arvioimaan paremmin.

Lisäksi kaavaselostuksessa on pientä ristiriitaisuutta suunnittelualueen suhteesta maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin: sivulla 5 mainitaan, että suunnittelualueelle ei kohdistu merkintöjä vaihemaakuntakaavassa 2, jossa on osoitettu kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet. Kuitenkin kaavaselostuksen sivulla 6 todetaan, että rantaosayleiskaavassa suunnittelualueen kaakkoisnurkka on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Vaikka suunnittelualue sijoittuisikin arvoalueen ulkopuolelle, on esimerkiksi verrattain uuden vaihemaakuntakaavan 2 suunnittelumääräysten mukaan huomioitava myös kohteen välitön lähiympäristö.

Satakunnan Museolla ei ole toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä